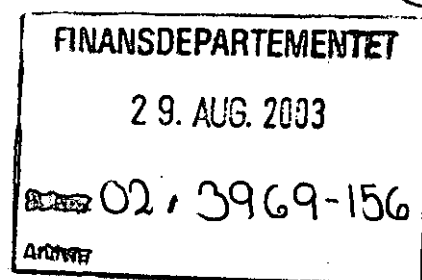

Framtiden i våre hender

- for miljø, rettferdig fordeling og livskvalitet

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse fra Framtiden i våre hender vedr. Nasjonal Agenda 21.

Høringsfrist 18. august 03

Vi vil med dette gi høringsinnspill til Regjeringens arbeid med en Nasjonal Agenda 21. FIVH står også bak høringsuttalelsen fra Forum for utvikling og miljø.

1. Økonomisk vekst?

Under punkt 1.4.1. Handlingsprinsipper står det følgende:

”Regjeringen vil arbeide for at økonomisk vekst skal skje med stadig lavere økologisk belastning.”

Gitt det rådende perspektivet om at vi må ha økonomisk vekst også blant verdens rikeste nasjoner, må dette sies å være en god ambisjon. FIVH krever imidlertid at arbeidet med Nasjonal Agenda 21 også skal få i gang en grunnleggende drøfting av hvorvidt målet om evig økonomisk vekst for verdens rike land er forenlig med en bærekraftig utvikling. Er det slik at økonomisk vekst i rike land tjener utviklingen i Sør på sikt? Og hvor mye kan økonomien vokse før det oppstår enda mer kritiske skader på miljøet enn det vi ser i dag?

Så lenge økonomisk vekst er et altoverskyggende mål for den økonomiske politikken, så må man dreie hele den økonomiske aktiviteten i en retning hvor belastningen på de mest kritiske naturressursene minsker. Så langt har ikke dette skjedd i Norge. Belastningen på sentrale ressurser slik som forbruk av arealer til matvareproduksjon, forbruk av skog, bomull, m.m. øker, og CO2 utslippene øker fortsatt. Hvordan skal Regjeringen legge til rette for at økologiske parametere ikke fortsetter å utvikle seg negativt? Dette må skisseres klart i handlingsplanen.

FIVH mener derfor at en Nasjonal Agenda 21 må drøfte hva som bør gjennomføres av tiltak så lenge den økonomiske veksten stadig medfører økende belastning på de økologiske ressurser. Hvordan skal dette måles og evalueres, se pkt. 2?

Når bør dette målet revideres med tanke på å finne andre mål enn økonomisk vekst?

2. Måling og vurdering av utviklingen i ressursforbruket.

Et sentralt element i en nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling vil være måling og rapportering av hva det norske forbruket gir av konsekvenser i ressursbelastningen, jfr også punktet over. FIVH er foreløpig de eneste som måler dette på en måte som lar seg

kommunisere til et bredere publikum. Vi mener at Regjeringen snarest bør gjennomføre tilsvarende rapportering. På sikt må utviklingen i slike økologiske parametere gies styringskraft over økonomien dersom vi skal nå målet om en bærekraftig utvikling.

For pkt. 1 og 2 viser vi til vår rapport fra fjoråret,
Rapport 4/02 Økologisk utsyn 2002 Av: John Hille
Økologiske konsekvenser av Norges økonomiske utvikling det siste året.

3. En grønn økonomi

Målsetningen når det gjelder bruk av grønne skatter og avgifter er gjengitt i kap. 1.4.1 handlingsprinsipper, under delen som omtaler Forurensere betaler- prinsippet. "Regjeringen vil videreføre grønne skatter og avgifter, og kontinuerlig vurdere innføre nye, spesielt i forhold til helse- og miljøfarlige kjemikalier."

Dette er en lite offensiv ambisjon, og selv om kjemikalier selvsagt bør prises riktig, er det en rekke andre felt hvor grønne skatter og avgifter vil ha en gunstig virkning for forbruksnivået. Statssekretær Øystein Børmer skriver i et brev til FIVH datert 16.05.03 at potensialet for grønne skatter og avgifter langt på vei er utnyttet. Dette vitner om en passiv holdning, og er et stort tilbakeskritt i forhold til de positive signaler som Finansdept. ga uttrykk for før, under og etter arbeidet med Grønn skattekommisjon.

Skal vi gjøre noe med vekstens innhold, slik Verdenskommisjonens for miljø og utvikling snakket om, og Regjeringen også har som hovedstrategi, jfr. over, så er en utstrakt bruk av Grønne skatte(lettelse)r og avgifter et helt sentralt virkemiddel.

Framtiden i våre hender mener derfor NA21 må inneholde ambisiøse og tallfestede målsetninger om bruken av grønne skatter og avgifter som virkemiddel. I vårt tidligere innspill til planen har vi listet opp noen forslag, og vi gjentar gjerne disse for å illustrere vårt hovedpoeng.

Det er svært positivt at Regjeringen gjør det klart i sin skisse, pkt. 1.5.6. bærekraftig økonomisk utvikling, at de vil fjerne eller legge om dagens miljøskadelige subsidier. Dette er i tråd med Grønn skattekommisjon sine anbefalinger, og vi har merket oss at kommisjonens anbefalinger av subsidier som på kort sikt burde reduseres eller fjernes, faktisk er blitt redusert og fjernet. Dette er gledelig, men vi mener at subsidier til blant annet bygging og ombygging av skogsbilveier og føringstilskudd til fiskeri bør reduseres ytterligere. I tillegg må det viktige arbeidet med å se på miljøkonsekvensene av utgiftene til Forsvaret, samferdsel, landbruket og generelle næringsstøtteordninger settes i gang så raskt som mulig.

4. Handel og forbruk som favoriserer rike land på bekostning av fattige land.

Regjeringens utkast til NA21 mangler en drøfting av hvordan handelsbetingelser favoriserer rike land. Det fins en rekke eksempler på dette, og i vår årlige rapport I-hjelpen regner vi ut hvor mye underbetalingen av varer fra u-land gir oss i fortjeneste. Slike beregninger bør gjøres for flere faktorer, bl.a. for å beregne hvor mye av bistandsbudsjettet som kommer tilbake til norske selskaper i form av kontrakter. I tillegg bør det beregnes hvor mye vårt forbruk påfører andre land av kostnader, såkalt økologisk gjeld. FIVH er i ferd med å ferdigstille en rapport om temaet.

Vi legger ved vår rapport om I-hjelpen fra i fjor: Rapport 6/02 I-hjelpe 2002
Hva Norge tjente på lave priser på utvalgte u-landsvarer i 2001.

5. Hva Norge selv kunne ha utrettet.....som virkelig ville monnet

Vi etterlyser en kraftfull og sterk visjon om hva lille Norge faktisk kan være i stand til å utrette for å omskape verden til et bærekraftig samfunn. Vi har utarbeidet en minirapport som viser hva rike Norge kunne gjort med sine penger på bok. Investert i energiløsninger og samtidig sikret en tilfredsstillende avkastning på pengene.

Minirapport 2/02 "Oljemilliarder til miljøvennlig energi" Av: John Hille

6. Oppdrettsnæringen kan ikke vokse ubegrenset!

I Handlingsplanens kap. 1.3, side 13, skriver Regjeringen om oppdrettsnæringen:

"Oppdrettsnæringen har et stort økonomisk potensiale og bidrar til nye arbeidsplasser i distriktene. De største miljøutfordringene i næringen er knyttet til lakselus og rømt oppdrettslaks, som truer den norske villaksen."

Vi er enige i at dette er viktige miljøutfordringer, men i et bærekraftsperspektiv er det utvilsomt forforbruket som er den alvorligste utfordringen for en oppdrettsnæring som har som mål å øke kraftig fremover. Vi ber derfor om at man i det videre arbeidet tar hensyn til dette og viser til vår rapport:

3/02 Lakseoppdrett: Matproduksjon eller destruksjon? Av: Thomas Strøm
En undersøkelse om forforbruket i norsk lakseoppdrett.

Lykke til med det videre arbeidet!

Oslo, 18. august 03

Vennlig hilsen

Arild Hermstad
daglig leder